

здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.04 «Германські мови». Одеса, 1998. 20 с.

2. Смущинська І. Індивідуальний стиль письменника та проблемасемантичного перетворення слів у його мовній системі. *Іноземна філологія* : Вісник Київського нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. К., 2000. 131с.

3. Sheridan, R. B. *School for Scandal. The dramatic Works.* London, New york, Toronto: Oxford University Press, 1906. P. 183–280.

В. В. Колесник

Житомирський державний університет

імені Івана Франка

Науковий керівник:

к. ф. н., доц. Савчук І. І.

КОНЦЕПТ ЯК МЕНТАЛЬНА ОДИНИЦЯ ПРЕДСТАВЛЕННЯ ЗНАНЬ: СЕМАНТИКО-КОГНІТИВНИЙ АСПЕКТ

Актуальність проблеми зображає процеси утворення, перероблення та відтворення знань. Тож доречно зауважити, що головним ключем тут виступає людина. Вона є творцем емоційної картинки, яка зображується за допомогою мовних знаків. Мовна репрезентація всього навколо є заслугою духовного та філософського дійства повсякденного життя людства. А поняття «концепт» можна трактувати як відтворення та регенерація інформації, яка знаходиться у процесі її зародження.

Існує досить велика кількість вчених та дослідників, котрі досліджували «концепт» у мовознавстві. Серед них є і В. Фон Гумбольдт, Р. Карнап, Б. Рассел та багато інших.

Традиційно вважається, що ментальність, за своєю суттю є основною, щоб виявити зображення варіації та відтворення змін в людській сутності, свідомості та бутті людини. Проблематика ментальності в нашому сьогоденні зазначає велику важливість. Також її можна пов'язати низкою принципів розвитку соціуму та соціальних інституцій.

Початок терміну «ментальність» ввели до загально відомого поняття як вітчизняні та зарубіжні представники: Ж. Ле Гофф, Ж. Дюбі, М. Пруст та багато інших [5: 126]. Деякі з них вважали, що ментальність можна розглядати як поведінку і життєвий досвід індивіда. На противагу цьому, великий психолог Зигмунд Фрейд заперечував це ствердження, тим, що життя людини ніяким чином не буде пояснювати її ментальність [6: 128].

Метою статті є схарактеризувати поняття «концепт» як ментальну одиницю представлення знань та узагальнити семантичні й когнітивні аспекти концепту.

Головним **завданням** обраної для аналізу проблеми зумовлюється необхідністю дослідити зв'язок між ментальністю та її лінгвальним втіленням.

Концепт – є одиницею пам'яті, системи понять і мови мозку, а також являється цілою картиною світу, яка відбивається в психології людини. Більш того, цю картину світу можна поділити на дві категорії: об'єктивна та уявна. Та саме уявна картина світу представлена в літературі, де суб'єкт має своє власне уявне зображення про предмет та їх місце у житті. Паралельно з подібним уявленням про концепт, входить до широко загалу й такі поняття як: лінгвістичні, культурологічні та психологічні розсуди.

Лінгвістичні аспекти нашого часу диференціюють одиниці мови та їх причетністю до когнітивних аспектів, які ж обумовлюють їх існування та функціональність. Важливим у подібних оглядах є поняття «концепт», котрий має близьке відношення до лінгвістики з психологією, культурологією та іншими.

Загалом, «концепт», котрий можна легко перекласти на латину як «conceptus», що дозволено назвати калькою. Але ж якщо заглянути у будь-який словник або ж граматичний довідник латинської мови, першочерговим помічаємо, що «conceptus» є дієприкметником зі значенням «зародок».

У вузькому спектрі «концепт» прирівнюють до поняттєвого компонента значення слова, яке дослідники називають по-різному: денотат, десигнат, сигніфікат, лексичне поняття, референт; у широкому – термін «концепт» використовують у зв'язку з когнітивним підходом до мовних знаків.[3: 54]. Тож можна сказати, що «концепт» є ментальною одиницею, яка є джерелом усвідомлення інформаційних будов, котрі віддзеркалюють значення і людський досвід.

Концепт своєю чергою містить проблематичні формування думки, віри та причини у світогляді людини. Важливим місцем у концепті, також займає культурний аспект, котрий, так само входить до ментального процесу індивіда. Таким чином, можна відзначити те, що людина вважається головним фактором, котрий знаходиться в епіцентрі мовленнєвої картини світу. До того ж саме ця картина буде утворюватися за допомогою духовної та культурної діяльності людини. Існують певні ствердження, що лінгвокультурне значення потребує детальної розробки мови, культури та свідомості. Чому ж саме свідомості. Так, як саме в цьому аспекті здійснюється симбіоз мови та культури.

Одним з перших, хто започаткував ментальну одиницю під категорію «mentaléte» у своїх працях «Первісна ментальність», був французький психолог та етнолог Люсьєн Леви-Брюль [1: 267]. Але не кожен учений розрізняв поняття

«ментальність» та «менталітет», замість цього просто використовували такі слова як *mentality* (англ.), *mentaléte* (франц.) та *mentalität* (німц.).

Не менш особливий вплив також зробив К.Г. Юнг. Науковець свідчить феномен колективного несвідомого на соціально-психологічному рівні в осмисленні суті ментальності. Він зауважує, що колективне несвідоме – це сховище латентних шарів пам'яті людства, котрі у свою чергу утворюються за допомогою потужних первинних психічних образів-архетипів [7: 90]. Архетипом можна вважати свідоме та підсвідоме людини, яке формується з її

багатогранного соціально-природного світу. Тобто, це те, яким чином наша душа переживає психологічну реальність.

Інші ж вчені вважають, що «ментальність» можна передати шляхом знакових систем, котрий є процесом вторинного перекодування світу. І саме таким чином ментальність стає системою образів і уявлень у самосвідомості.

Цілісність мовної картини світу насамперед припадає на категоризацію та подання абстрактної ідеї в певній концепції. Проблематику концептуалізації мовної істини, перш за все, опрацьовує когнітивна лінгвістика.

У свою ж чергу, когнітивна лінгвістика вивчає такі процеси: отримання, обробка, зберігання та використання інформації. Якраз, когнітивні аспекти це знання в нашій свідомості, які генерують наше уявлення та ставлення до навколишнього світу які базуються на структурі нашої мови. Когнітивні категорії за своєю суттю являються перед нами як психологічні та соціологічні явища у сучасному інтерпретуванні. Що є доволі цікавим, у розробці концептуального аспекту брали участь М. Бірвішу, Р. Джекендоффу та Г. Фреге вони одноставно відстоювали думку, що розбіжності між концептуальною та мовною картиною стає питання змісту значення та концепту.

Когнітивна лінгвістика, також виступає як наука, котра зумовлює спільність предмета, тобто, її когніції. Предметом вивчення когнітивної лінгвістики є проблематика пізнання, мислення та переробка інформації.

У когнітивній лінгвістиці, концепт можна тлумачити як, розуміння індивідуальне, а не колективне. Головною метою лінгвокогнітивного усвідомлення є те, щоб встановити закономірності, котрі будуть поєднувати ментальні процеси людини та мову у єдине.

Концептуально вагомі частини картини світогляду, у мовній формі, утворюють різноманіття свого значення за допомогою семантичного аспекту.

Семантика ментальності є підґрунтям для психіки, в котрій утримується психологічне віддзеркалювання дійсності та самого себе. «Концепт» у семантиці ментальності - є сполученням процесів суб'єкта за для пізнавальних процесів, котрі матимуть форму вибіркового множинних ментальних образів.

Семантичний аналіз, так чи інакше, охоплює архетипні методи, методологічний прийом семантичних примітивів (за допомогою одних слів, словосполучень, котрим вже дано значення, можна надати тлумачення тим, котрі його не мають, методи опису концептуальних слів задля осмислення сукупності текстових інтерпретацій змісту [2: 57].

Отже, підсумовуючи усе вище сказане, відзначимо, що поняття «концепт» є доволі багатогранним та має низку доволі тісних зав'язків з ментальністю та з усією її різноманітністю. Попри те, що «концепт» був зароджений ще у далеку давнину, до сьогоднішнього дня досі йдуть дослідження цього терміну, оскільки він є двояким. Тому як, все в нашому житті засновується на його ж розвитку, все змінюється і людина, і її бачення на світ, через це і змінюється етнос, мовлення та ментальність всіх нас. Перспективами подальших досліджень з обраної тематики, вважаємо необхідним виявити в

такій майбутній праці «Семантикокогнітивні особливості вербалізації концепту МІЖКУЛЬТУРНА СПІВПРАЦЯ в сучасному англomовному медійному дискурсі».

Список використаних джерел та літератури

1. Lucien Lévy-Bruhl La mentalité primitive. France.: Presses Universités de France. 1960. 542 p.
2. Вежбіцка А. З книги "Семантичні примітиви". Под ред. Ю. С. Степанова. 1983. 250 с.
3. Жаботинська С. Принципи лінгвокогнітивного аналізу і феномен полісемії. *Проблеми загального, германського та слов'янського мовознавства*. До 70-річчя професора В. Левицького. Чернівці: Книга ХХІ, 2008. 357–368 с.
4. Місінкевич О. Концепт культури як одиниця ментальної інформації у мовній картині світу. Мандрівець, 2014. 53–57 с.
5. Пруст М. У пошуках втраченого часу: у 7 т. / пер. із фр. А. Перепаді. Київ: Юніверс, 2002. 384 с.
6. Фройд, З. Вступ до психоаналізу = Einführung in die Psychoanalyse : лекції зі вступу до психоаналізу з новими висновками. Київ : Основи, 1998. 709 с.
7. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. С. 537.

Я. Я. Колесник

Житомирський державний університет

імені Івана Франка

Науковий керівник:

к. п. н., доц. Григор'єва Т. Ю.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЛІГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

Постановка проблеми. В інформаційно-комунікаційному суспільстві, що постійно розвивається, виникає необхідність здобування школярами різнобічно спрямованої інформації за допомогою нових способів діяльності. Вони дозволяють розвинути базові компетентності учнів в різних аспектах, щоб забезпечити подальший успішний особистісний та професійний розвиток, високий попит та державному та закордонному ринку праці та саморозвиток творчого потенціалу особистості.

На основі цих факторів можемо вважати, що середня освіта вже давно перестала бути просто системою середніх шкіл для молоді, що закінчила початкову школу, яка дає або загальну або професійну освіту та право продовжувати навчання у вищих школах [6]. За останні роки науковці визначили, що основа мета вивчення англійської мови полягає у розвитку соціокультурної та лінгвістичної компетентності здобувачів освіти, яких